

Selanik Başepiskoposu Aziz Grigorios Palamas Hakkında Vaaz

Diriliş Bayramı öncesi Büyük Oruç döneminin İkinci Pazarı (15/3/2020)

Bugün Kilise'nin büyük bir Pederini, Selanik Başepiskoposu Aziz Grigorios Palamas'ı anıyoruz. Aziz Grigorios, kendisinden önce yaşamış Aziz Pederlerin izinden giderek 14. yüzyıldaki sapkınlıklara (heretiklere) karşı ve Ortodoks inancının öğretilerini savunmak için mücadele etti. Bu vesileyle de Kilisemiz onun anısını Büyük ve Kutsal Paskalya Orucu'nun ikinci Pazar günü anılmasını uygun gördü, Ortodoksluk Pazarı'nın bir devamı olarak.

Aziz Grigorios İstanbul'da 1296'da dünyaya geldi. Babası saray meclisi mensubu ve imparatorun güvenilir danışmanıydı. Fakat oğlu henüz yedi yaşındayken vefat etti. Böylelikle İmparator II. Andronikos oğluyla akran olan küçük Grigorios'u himâyesine aldı, gelecekte onu yüksek mevkilere atama düşüncesiyle. Özellikle felsefe alanında kendini gösteren Grigorios, 20 yaşındayken bilimsel çalışmalarını bıraktı ve o zamanki Filadelfia Episkoposu Theoliptos'un da rehberliğiyle kendini çilecilik/münzevîlik eserlerini etüt etmeye odakladı. İlk olarak Trakya'daki "Papikion" Dağı'nda, ardından da Agion Oros'ta inzivaya çekildi.

Selanik'te sapkınlıklar ortaya çıktığında inziva hayatını bırakıp bunlarla mücadele etmek zorunda kaldı. İtalya'nın Kalavria bölgesinden gelen filozof/rahip Varlaam ile yıllar boyunca anlaşmazlık (dini tartışmalar) içindeydi. Varlaam Selanik'e gelip Ortodoks inancının gerçeklerini saptıran öğretiler veriyordu; Kutsal Ruh'un İman İkrarı'nda yazılı olduğu gibi yalnızca "Baba'dan" çıktığını kabul etmiyordu, başka sapkınlıkları desteklemekle beraber inziva hayatı ve zihinsel (Zihnî dua ¹) dua karşıtı polemik yapıyordu. Aziz Grigorios tüm bu konular hakkında Ortodoks öğretisini göstermek ve bunu herkes tarafından anlaşılır kılmak için çok sayıda eser yazdı. Bunlardan en bilindik olanları, Kutsal Ruh Hakkında, Yaratılmamış Işık Hakkında, Münzevîlerin Lehine gibi eserlerdir. Bunlarla Varlaam'ı susturdu ve o, sonunda af dileyip İtalya'ya dönmek zorunda kaldı.

Aziz Grigorios, 1326 senesinde Papaz-Ruhban olarak atanmasından itibaren ve daha sonra Başepiskopos olarak inancı müdafaası dışında cemaatine ve cemaatinin manevî gelişimine yönelik yaptığı takdire şayan işler de

¹ **Zihnî dua**: *Noera proseuhe* yahut içsel dua. İsa Duasını* dalgınlığa kapılmadan zihnen tekrarlamaya-zikretmeye ve zihni yüreğe indirmeye yönelik faaliyet-zikir duası. İnsanın tüm varlığıyla Tanrı ile sürekli iletişim hâlinde olmasını sağlayan yukarıdaki durumda yapıldığında « Kalb duası » denir.

bilinmektedir. Ancak her şeyden önce, en büyük öğretisi onun aziz yaşantısıydı. 14 Kasım 1359'da, 63 yaşındayken vefat etti. Yarattığı mucizeler sayesinde ünü yayıldı ve tüm imanlıların nezdinde Aziz olarak biliniyordu. Resmî olarak da kendisine bu ünvan Ekümenik Patrikhane tarafından 1368 yılında verildi. (yani aziz olarak resmen ilan edildi)

Aziz Grigorios'un kutsal emanetleri (replikleri) Selanik Metropolitlik Kilisesi'nde muhafaza edilmektedir.

Günümüze ulaşan eserleri arasında Aziz Grigorios'un cemaatine yaptığı vaazlar da yer almaktadır. Azizin sözlerinin güzelliğinden tatmak için Kutsal Sakramentler Hakkında olan 56. Nutkundan bazı pasajları duyalım. Zaten bu konu bizi özellikle ilgilendiriyor çünkü Büyük ve Kutsal Paskalya Orucu döneminde daha sık Kutsal Paydaşlık'tan (Komünyon) alıyoruz.

Aziz Grigorios şöyle diyor:

Nasıl ki toprak ekilmeden ve ürün vermeden önce kazılmalı, hazırlanmalı, aynı şekilde bizler de Kutsal Paydaşlığa iştirak etmeden önce hazırlanmalıyız. Bizim hazırlığımız tabii ki manevîdir ve tövbe ile gerçekleşir. Tövbenin de başı günah itirafıdır.

Bu yüzden kardeşlerim, hepinizin bir manevî pederi olması ve imanla ona yaklaşip, kendini alçaltıp kalbindeki kötü tutkuları ona itiraf etmesi gerekmektedir. Öyle ki manevî tedaviyi kabul edip ruhunuzdan hepinizin günahkâr ve zevk düşkünü yaşantı ile beslediği günahın dikenlerini ve sarmaşıklarını -çok derine kök salmadan evvel- sökebilesiniz.

Kardeşlerim, gelin evvela bedende, ağızda ve zihinde temizlenelim, ardından temiz ve saf vicdanla Kutsal Komünyon'a yaklaşalım. Yalnızca bedenimizi arındırdıktan sonra değil fakat ruhumuzu da derinliklerine kadar arındırdıktan sonra yaklaşalım. Çünkü yalnızca böyle kurtuluşa erişebiliriz.

Kutsal Komünyon ile gelin kanımızı Allah'ın kanı ile karıştıralım, içimizde bulunan çürümeyi yok etmek için. Çünkü Mesih'in bu Kıymetli Kanı'nda çok ve sözle anlatılamayacak faydalar mevcut. Bu bizi eski olmaktan çıkarıp yeni, fani olmaktan çıkarıp ebedî yapıyor. Bu bizi ölümsüzleştiriyor, tıpkı Kutsal Ruh'un akarsularının kenarına dikilmiş, ebedî hayat veren meyve ağaçları gibi...

Bu yüzden yalnızca önce temizlenip sonra Kutsal Komünyon'a iştirak etmek yeterli değil. Fakat müşterek olduktan sonra da kendimize dikkat etmeliyiz ve çok önem almalıyız, öyle ki tutkulara üstün gelebilelim ve içimizde kalmaya razı Olan'ın erdemlerini duyurabilelim. Kim ile bir olduğumuzu ve neleri almaya layık kılındığımızı bir düşünelim. Rab'bin bize karşı olan sevgisine ve bize bahşettiği

bu ilahî hediyeinin öneminden her davranışımızı, sözümüzü ve düşüncemizi "Allah'ın iyi, beğenilir ve yetkin isteğine"(Romalılar 12, 2) göre ayarlayalım*.

*Kaynak: Grigorios Palamas'ın Eserleri, EPE, Pederlerden Yayınlar "Grigorios Palamas" 56. Vaaz.